

REFERAT Erhvervs-, natur- og teknikudvalget 2022-2025 d. 24-11-2025

Mødedato Mandag d. 24. november 2025 kl. 16:15

Mødested B mødelokale

Mødedeltagere Mille Renée Larsen, Niels Fischer-Nielsen, Christian Lorenzen, Erik Nørreby, Lasse Harder Schousboe

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsordensforslag.....	3
Beslutning: Kommuneplan 2025 - endelig vedtagelse.....	4
Beslutning: Mobilitets- og infrastrukturstrategi - vedtagelse.....	7
Beslutning: Grøn Trepert - omlægningsplan for Fanø Kommune og videre proces.....	10
Beslutning: Genopførelse af trolden Anker Drømmefanger.....	13
Drøftelse: Input til arbejdet med ny spildevandsplan.....	15
Orientering: Kommunernes Skoletrafiktest 2025.....	17
Meddelelser.....	19
Godkendelse af beslutninger.....	20

Punkt 1: Godkendelse af dagsordensforslag

S2023-73

Indledning

Godkendelse

Sagsfremstilling

Godkendelse af dagsordensforslag

Lovgrundlag, planer og politikker

Styrelsesloven

Beslutningsproces

24.11.2025 Erhvervs-, natur- og teknikudvalget

Indstilling

Godkendes

Aktuel beslutning på Erhvervs-, natur- og teknikudvalget 2022-2025 24-11-2025

Godkendt.

Punkt 2: Beslutning: Kommuneplan 2025 - endelig vedtagelse

S2025-2485

Indledning

For at sikre at Fanø har en gældende kommuneplan pr. 1. januar 2026, har byrådet den 6. oktober 2025 besluttet at sende Kommuneplan 2021 inkl. de fire vedtagne kommuneplantillæg i offentlig høring som Kommuneplan 2025.

I den offentlige høring er der indkommet 10 høringssvar. De fire af svarene er dog høringssvar på hhv. Mobilitets- og infrastrukturstrategien og Lokalplan 138, som har været i høring samtidig med kommuneplanen. De fire høringssvar behandles derfor i forbindelse med disse sager. Der er således 6 høringssvar, som vedrører kommuneplanen.

Med denne sag lægger forvaltningen op til en vedtagelse af Kommuneplan 2025 uden ændringer.

Sagsfremstilling

Kommuneplanen er byrådets overordnede plan for, hvordan kommunen skal udvikle sig fysisk over de næste 12 år. Hvert fjerde år skal byrådet vurdere, om planen skal revideres og i givet fald gennemføre en revision.

Planen danner grundlag for kommunens øvrige planlægning, administration og anlægsprojekter.

- Retningslinjerne kan være generelle eller knyttet til specifikke geografiske områder.
- Rammebestemmelserne er vigtige for kommunens mulighed for at udarbejde lokalplaner.

Baggrund

Arbejdet med kommuneplanrevisionen blev kickstartet med et borgermøde i september 2023. Her kunne borgerne komme med input til, hvordan Fanøs fremtidige udvikling skulle se ud. På baggrund af bl.a. borgermødet blev et udkast til kommuneplanstrategi udarbejdet og sendt i høring i december 2023. Byrådet vedtog planstrategien i april 2024, som sigtede mod en mindre revision af kommuneplanen.

I den efterfølgende proces med udarbejdelse af et udkast til Kommuneplan 2025 har det desværre vist sig ikke at være muligt med en vedtagelse af planen inden for den frist lovgivningen foreskriver. For at sikre at Fanø har en gældende kommuneplan pr. 1. januar 2026, har byrådet derfor besluttet at genvedtage Kommuneplan 2021 inkl. de fire vedtagne kommuneplantillæg. Forslag til Kommuneplan 2025, der således er identisk med Kommuneplan 2021, er vedlagt som bilag 1.

En genvedtagelse af den tidligere kommuneplan kan ske i 2025, fordi høringsperioden kunne forkortes til fire uger, da planen allerede har været i høring i 2021. Der foretages ingen ændringer i planen, og den tidligere screening af miljøvurderingspligt er derfor også fortsat gældende.

Opsamling på offentlig høring

Kommuneplan 2025 har været i offentlig høring fra 10. oktober til 19. november, hvor der indkom i alt 10 høringssvar. De fire af svarene vurderes at vedrøre hhv. Mobilitets- og infrastrukturstrategien og Lokalplan 138, som har været i høring samtidig med kommuneplanen. De fire høringssvar behandles derfor i forbindelse med disse sager. De 6 høringssvar der vedrører kommuneplanen kan ses i bilag 2 og er opsummeret nedenfor:

- Høringssvar 1 og 3. Begge høringssvar kritiserer fastholdelsen af retningslinje 12.12 og opfordrer til, at den slettes. De mener at retningslinjen begrænser mulighederne for udvikling af campingkapacitet på Fanø, hvilket anses som en hindring for lokal turisme- og erhvervsudvikling. Fanø Fiskesø (Arne Pedersen) ønsker at omdanne sit område til en autocamperplads med ordnede forhold, men retningslinjen forhindrer dette. Der udtrykkes vilje til dialog om løsninger. Rindby Camping (Birthe Lundgaard og John Madsen) fremhæver camping som en vigtig del af turisterhvervet, der allerede er reguleret af forskellig lovgivning, og som en klimavenlig ferieform med stigende efterspørgsel. De advarer om, at begrænsninger kan føre til afvikling af campingpladser, og understreger behovet for samarbejde om udvikling for at sikre bæredygtig turisme, lokal handel og arbejdspladser. Retningslinje 12.12 opleves som en unødvendig og hæmmende regulering.
- Høringssvar 2 opfordrer til at udarbejde en egentlig turismepolitik for Fanø. Politikken bør bl.a. adressere spørgsmål om bæreevne (antal turister), sæson- vs. helårsturisme samt kapacitet for hoteller, campingpladser mm.. Der ønskes bred borgerinddragelse i processen.
- Høringssvar 4 er indsendt af Lone og Preben Madsen (Gl. Postvej 2) samt Anne Marie og Ole Mouritzen (Gl. Postvej 4). De ønsker, at matrikelnumrene 33b og 75a, Rindby by, Nordby, bliver lagt under centerområde 1.C.2. Begge ejendomme har tidligere været erhverv (autoværksted til busser og Tuborg-depot/landbrugsejendom). De

mener det er naturligt at inkludere området i centerområdet, da det kan tiltrække nye beboere, som ønsker at kombinere bolig med mindre erhvervsaktiviteter.

- Høringssvar 5 er indsendt af "Grøn Vestkyst". De anerkender planens hensigt om bæredygtighed, men kritiserer manglende konkrete krav til natur, klima og bymiljø ift. udvikling af detailhandel, byudvikling og fortætning, lavbundsområder, hotelbyggeri i risikozoner, kystnærhed og landskab, natur og biodiversitet. De mener bl.a. at planen åbner for overdreven fortætning, byggeri i risikoområder og detailhandel uden behov. Grøn Vestkyst opfordrer til en plan baseret på planlov, klimatilpasning og naturbaserede løsninger. Grøn Vestkyst har også indsendt et separat høringssvar til Klimatilpasningsplanen, men da denne plan tidligere har været i høring, foreslår forvaltningen at det fremsendte høringssvar kan bidrage til refleksion ifm. revision af Klimatilpasningsplanen, som gennemføres senest 2027.
- Høringssvar 6 er indsendt af Feldberg Familie Camping. De støtter retningslinjer for ferie- og fritidsformål (12.2, 12.3, 12.8, 12.12) og anbefaler at den samlede kapacitet på campingpladser på Fanø ikke øges. Udvikling af faciliteter til autocampere skal ske på eksisterende campingpladser. De ønsker ingen nye campingpladser eller autocamperfaciliteter i beskyttede naturområder. Nedlagte campingenheder bør midlertidigt indefrys og behovet vurderes via turistpolitiske analyser, alternativt kan arealer anvendes til sommerhusbyggeri. Fanø Kommune bør sikre tilstrækkelige arealer til surfing og kitesurfing syd for Rindby Strand, da indskrænkning vil påvirke turismen.

Da høringssvarene omhandler emner, der forventes at kræve yderligere drøftelser, som formentlig ikke vil kunne afsluttes inden for den snævre tidsramme for vedtagelse af en kommuneplan i 2025, foreslår forvaltningen at der ikke udføres ændringer i Kommuneplan 2025, men at byrådet i stedet tager stilling til inputtene ifm. den kommende revision af kommuneplanen.

På baggrund af de indkomne høringssvar foreslår forvaltningen derfor, at der ifm. udarbejdelse af kommuneplanstrategien ses nærmere på:

- Mål og retningslinjer vedr. camping
- Turismepolitik
- Detailhandel
- Bæredygtighed og klimatilpasning - med afsæt i hhv. Klima- og Klimatilpasningsplanen

Dertil skal en revision selvfølgelig sikre at kommuneplanen er i overensstemmelse med planloven og andre statslige krav til kommuneplanen.

Proces for ny kommuneplan

En ny revisionsproces forventes at kunne igangsættes i første halvår af 2026. Første skridt er en ny kommuneplanstrategi, som kan tage udgangspunkt i strategien fra 2024.

En ny kommuneplan forventes vedtaget i 2027. Der lægges op til god tid og en bred inddragelse. Revisionen kan bl.a. omfatte en samlet byudviklingsplan for Fanø.

Lovgrundlag, planer og politikker

Planloven

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Beslutningsproces

Erhvervs-, natur- og teknikudvalget

Økonomi- og planudvalget

Byrådet

Indstilling

Direktionen indstiller at byrådet vedtager Kommuneplan 2025.

Aktuel beslutning på Erhvervs-, natur- og teknikudvalget 2022-2025 24-11-2025

Godkendt idet udvalget bad forvaltningen om at svare alle høringsdeltagere, at de indgivne hørings svar vil indgå i den kommende revision af kommuneplanen.

Bilag

Bilag 1_112025_KP2025_Endeligt forslag_1.0

Bilag 2_112025_KP2025_Hørings svar_1.0

Punkt 3: Beslutning: Mobilitets- og infrastrukturstrategi - vedtagelse

S2025-1224

Indledning

Byrådet besluttede at sende udkast til Mobilitets- og infrastrukturstrategien i offentlig høring på mødet den 18. august 2025.

Strategien har været i offentlig høring i fire uger fra den 10. september til den 9. oktober 2025. Her har det været muligt at indsende bemærkninger via høringsportalen.

Høringssvarene er resumeret og kommenteret i opsamlingen i bilag 2. Der er indkommet i alt 25 høringssvar i perioden, se bilag 3.

Høringssvarene har bidraget til refleksion og tilpasning i arbejdet med det endelige udkast til mobilitets- og infrastrukturstrategien, se bilag 1.

Udvalget skal beslutte hvorvidt det endelige udkast kan vedtages.

Sagsfremstilling

Mobilitets- og infrastrukturstrategien indeholder både brede rammer i form af vision og strategi og mere konkrete forslag til tiltag. Formålet med strategien er, at byrådet får mulighed for at sætte en klar og langsigtet retning, som understøtter en kontinuerlig udvikling af mobilitet og infrastruktur over de kommende 12 år - der samtidig gør det nemmere løbende at tage stilling til konkrete projekter.

Vision: Vi styrker klimavenlig mobilitet og vælger derfor de bæredygtige løsninger

Mobilitet handler om måden, vi bevæger os rundt på. Voksne og børn på vej til arbejde, i skole, til fritidsaktiviteter, på indkøb og til bal og musik. Varer, der bliver transporteret fra A til B. Turister, der besøger øen. Det sker på cykel, til fods, med bus og færge, i bil, autocamper og lastbil.

Fanø er en levende ø - både sommer og vinter - og skal blive ved med at være det. Både bosætning og turisme skal udvikle sig, samtidig med at vi skal reducere CO₂-udledning fra transport.

Visionen er at skabe en sammenhængende ø, hvor alle borgere, erhvervsdrivende og besøgende på Fanø i 2037 har adgang til god mobilitet, samtidig med at CO₂-udledningen er reduceret. Det betyder at:

1. det er nemt, trygt og sikkert for alle at komme rundt på Fanø og til/fra Esbjerg
2. der er mere plads og bedre forhold for cyklister, fodgængere og byliv
3. biler fylder mindre i byrummene og på vejene

Hele strategien, herunder forslag til konkrete projekter inden for de tre visionstemaer kan læses i bilag 1.

ENT-prioritering: Projekter der igangsættes i 2025

I behandlingen af strategien har Erhvervs-, natur- og teknikudvalget udpeget nogle af de tiltag, der er nævnt i strategien til igangsætning i indeværende år (2025).

Det drejer sig om:

- Etablering af begrænsning på 40 km/t i Nordby, Sønderho, Fanø Bad samt dele af Kirkevejen i Rindby Strand.
- Forbedret krydsningspunkt for cyklister ved Kirkevejen/Storetoft.
- Forbedret krydsningspunkt for cyklister på Kallesbjergvej.
- Ny parkeringsplads uden for bymidten og forbedret parkeringsvejvisning i Sønderho.
- Anviste ruter til autocampere i bymidterne i Nordby og Sønderho.
- Længdebegrænsning for køretøjer i bymidterne i Nordby og Sønderho.
- Gennemkørselsforbud for lastbiler på udvalgte strækninger i Nordby bymidte.
- Information til autocampere og øvrige bilister om smalle gader i Nordby og Sønderho via hjemmeside mm.

Projekterne er derfor kommet i kategorien 'Er igangsat' i det endelige udkast til strategien. Den øvrige placering af projekterne er lig med den prioritering som ENT og borgmesteren kom frem til på en workshop tidligere på året.

Offentlig høring: Bred opbakning til strategiens vision

Formålet med en offentlig høring er at få borgere og aktørers kommentarer til strategien. Bilag 2 samler op på borgere og interessenters input til strategien, som alle er kommenteret af forvaltningen.

Der er generel opbakning til strategiens vision og indsatser, men der peges også på udfordringer som strategien ikke adresserer. Udfordringer/ønsker fordeler sig overordnet på følgende temaer: Høj hastighed, kollektiv trafik, cyklister og gående, parkering og byrum, autocampere og kørsel på/til stranden. Se hele opsamlingen i bilag 2.

Forslag til ændringer med afsæt i høringen

I høringen er der indkommet mange gode input. Alle input er noteret og vil bidrage til refleksion når projekterne skal realiseres, eller i andre processer hvor de er relevante. Se også svarene i opsamlingen - bilag 2.

Der er to emner, som går igen i høringen, men som ikke er en del af strategien. Det drejer sig om bedre trafiksikkerhed for bløde trafikanter på hhv. Navigationsvej og Sønderho Strandvej, ligesom der er indkommet forslag om etablering af "smutveje" eller aflastningsveje i Nordby.

Forvaltningen har ikke indført indsatserne i strategien, men foreslår at udvalget tager stilling til, hvorvidt indsatserne skal tilføjes og undersøges nærmere, og hvorledes de i givet fald skal prioriteres.

Næste skridt: Løbende revision og prioritering ifm. budgetproces

Erhvervs-, natur og teknikudvalget har, som nævnt ovenfor, igangsat en række projekter i indeværende år. Disse projekter beløber sig til i alt ca. 615.000 kr. og er finansieret med bl.a. overskudsmidler fra driftsbudgettet.

Dertil har byrådet i budgettet for 2026 afsat 500.000 kr. til realisering af indsatser fra strategien. Forvaltningen foreslår, at der finder en politisk prioritering sted i starten af 2026 ift. hvordan de 500.000 kr. skal disponeres.

Det skal bemærkes, at ønsker udvalget f.eks. at igangsætte cykelpuljeprojektet vedr. Strandvejen, som nævnes i mange høringssvar, så skal alle midlerne for både 2026 og 2027 (i alt 1 mio. kr.) øremærkes dette projekt, hvis det skal finansieres inden for den afsatte ramme. Alternativt skal der afsættes særskilte midler til projektet. Projektet er for nuværende prioriteret til at realiseres inden for 2-5 år.

Se i øvrigt bilag 4 vedr. prissætning af indsatserne.

Mobilitets- og infrastrukturstrategien er et levende dokument, og det forventes at strategien revideres af byrådet ifm. den årlige budgetproces, med henblik på at prioritere indsatser og afsætte økonomi for det kommende år.

Lovgrundlag, planer og politikker

- Kommuneplanstrategi 2024 - en bæredygtig udvikling
- Klimaplan
- Udviklingsplan for Rindby Strand og ankomsten til Fanø

Økonomiske konsekvenser

Selve Mobilitets- og infrastrukturstrategien har ikke økonomiske konsekvenser.

Byrådet skal løbende afsætte midler til realisering af projekter ifm. budgetlægningen.

Beslutningsproces

- Erhvervs-, natur- og teknikudvalget
- Økonomi- og planudvalget
- Byrådet

Indstilling

Direktionen indstiller at:

- det besluttet hvorvidt der skal tilføjes/omprioriteres indsatser til strategien på baggrund af høringen.

- det endelige udkast til Mobilitets- og infrastrukturstrategien vedtages.

Aktuel beslutning på Erhvervs-, natur- og teknikudvalget 2022-2025 24-11-2025

Udvalget besluttede

1. at prioriteringen i strategien som udgangspunkt fastholdes, idet de givne høringssvar, samt ønske om at forbedre sikkerheden for cyklister på Kallesbjergvej medtages i viderebearbejdning af initiativer.
2. at strategien herefter godkendes, idet væsentlige initiativforslag, efter viderebearbejdning forelægges udvalget inden udførelse, herunder tvangsruter for tung trafik.

Bilag

Bilag 4_112025_MOIS_Budget 2026_1.0

Bilag 2_112025_MOIS_Opsamling på offentlig høring_1.0

Bilag 1_112025_MOIS 2025_1.3

Bilag 3_112025_MOIS_Høringssvar_1.0

Punkt 4: Beslutning: Grøn Trepert - omlægningsplan for Fanø Kommune og videre proces

S2025-176

Indledning

Ifølge rammeaftalen mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL den 13. december 2024, skal kommunalbestyrelserne senest i december 2025 principvedtage omlægningsplanerne. I praksis betyder det, at kommunalbestyrelserne skal principvedtage de projekter i omlægningsplanerne, der i IT-plattformen 'MARS' er registreret inden for egen kommunegrænse.

Der er på nuværende tidspunkt ingen projekter registreret indenfor Fanø Kommunes afgrænsning.

Sagsfremstilling

Grøn Trepert i Fanø-kontekst

Flere af indsatserne som indgår i Grøn Trepert, rammer skævt med de lokale forhold på Fanø, hvor landbruget primært består af lysåbne naturarealer, der afgræsses af kreaturer. De nationale tiltag synes i høj grad at være målrettet kommuner med intensiv landbrugsdrift, hvor natur og biodiversitet er begrænset, enten fordi landbruget optager store arealer, eller fordi udledning af kvælstof forringer vandmiljøet og skader naturen. Her indgår indsatsen om skovrejsning også, som i høj grad er uforenelig med Fanøs lysåbne naturtype.

Fanø adskiller sig væsentligt fra andre kommuner, ved at rumme store sammenhængende naturarealer, hvor græsningsbaseret landbrug indgår som en integreret del af den lokale naturpleje, og bidrager dermed aktivt til at skabe bedre betingelser for biodiversiteten - helt i tråd med visionerne i Grøn Trepert om mere natur og øget biodiversitet. I modsætning til mange andre kommuner gødskes der stort set ikke på Fanø, hvilket yderligere understøtter de naturmæssige kvaliteter og minimering af miljøbelastningen.

Overordnet fremstår de generelle nationale indsatser som mindre relevante, og i visse tilfælde u hensigtsmæssige i Fanøs lokale kontekst, dog på nær af lavbundsindsatsen, som er den eneste indsats, som viser et vist potentiale. En screening viser at der er tørveholdige lavbundslande langs Fanøs østkyst, som har et potentiale for at indgå i målsætningerne i Grøn Trepert om at vådlægge arealerne for at reducere afgangningen. Som en del af indsatsen indføres der fra 2028 en CO2-afgift på 40 kr. pr. ton CO2 fra tørveholdige lavbundslande.

Dialogmøde

Forvaltning har den 17 september 2025 afholdt et dialogmøde om Grøn Trepert med lodsejere, som i følge screeningen ejer tørveholdig lavbundsland. Formålet var at orientere lodsejerne om potentialekortlægningen, og informere dem om den kommende CO2-afgift på lavbundsland - se bilag 1 for referat af mødet. Forvaltningen fremlagde kortlægningen, og gik i dybden på emnet tørveholdig lavbund - assisteret af Varde Kommunes fagperson på området. Samtidig blev der redegjort for usikkerheder, der kan være forbundet med lavbundsprojekterne, herunder risikoen for uønsket spredning af den invasive art 'spartagræs' også kaldet 'vadegræs', en risiko som Esbjerg Kommunes miljøafdeling har påpeget. Forvaltningen har efterfølgende været i kontakt med flere relevante fagpersoner, hvor det viser sig, at der er uenighed om hvorvidt lavbundsprojekter potentielt kan styrke eller skade områderne, dette kan kun komme nærmere ved en forundersøgelse.

Mødet havde generelt en positiv stemning, men der var forståeligt nok også frustration over, at flere af spørgsmålene om hvordan lodsejerne er stillet i forhold til en potentiel afgift, ikke kunne besvares. Der var desuden bekymring over at blive pålagt en afgift, hvis man ikke indgår en frivillig aftale - hvilket gør, at ordet "frivillig" reelt mister sin betydning. Mange spørgsmål er fortsat ubesvarede og flere aspekter endnu ikke belyste, da lovgiver - i modstrid med hvad man kan opfatte som god forvaltningsskik - har valgt at gennemføre en proces, uden at man har gennemtænkt og besluttet alle aspekter og konsekvenser.

Mødet blev afsluttet med at deltagerne havde mulighed for at tilkendegive deres holdning til en eventuel forundersøgelse, hertil svarede 12 ud af 23 'ja', mens ingen svarede 'nej'.

Forundersøgelse

En forundersøgelse i forbindelse med Grøn Trepert er en indledende, teknisk og faglig undersøgelse, der har til formål at afklare, om et område er egnet til et projekt, før der træffes beslutning om gennemførelse. Den bruges typisk til at:

- Kortlægge jordbundsforhold (fx tørveindhold, dræning, vandstand).
- Vurdere naturmæssige konsekvenser (biodiversitet, beskyttede arter, landskab).
- Afklare lodsejerinteresse og ejendomsforhold.
- Estimere klimaeffekt (CO-reduktion ved udtagning af lavbundsjord).
- Udarbejde et økonomisk overslag (omkostninger, tilskudsmuligheder).

Denne kan finansieres af statens klima-lavbundpulje gennem ansøgning.

Dialog med Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Da forvaltning ikke har kunnet finde svar på, hvad udfaldet er, hvis lavbundsprojekter ikke gavner naturen, eller hvilken betydning en afgift ville have i denne situation, har forvaltningen rettet henvendelse til taskforcen, hvorefter denne er videresendt til styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Styrelsen har svaret således:

Det er endnu ikke afklaret, hvilke kriterier der afgør, om kulstofrige landbrugsjorder skal pålægges en CO2-afgift eller kan blive fritaget. Det bemærkes, at der arbejdes på at udvikle en model, som giver mulighed for, at områder, hvor det viser sig ikke at være teknisk muligt at etablere et vådlægningsprojekt, vil få andre muligheder for at blive fritaget for CO2-afgiften.

Vi er i arbejdet med en CO2-afgift på kulstofrige landbrugsjorder særligt opmærksomme på arealer, hvor der er øvrige hensyn - som f.eks. biodiversitet - der begrænser mulighederne for at anlægge et vådlægningsprojekt. Det undersøges, hvordan hensynet til forskellige samfundsmæssige formål kan balanceres i afgiftsadministrationen.

Forvaltningen finder svaret fra styrelsen utilfredsstillende og ubehjælpelig i dialogen med lodsejerne, som er overladt til uvished med en kommende afgift i 2028. Det er endnu uvist hvornår styrelsen får udviklet denne 'model'.

Omlægningsplanen

Forvaltningen har ikke modtaget projektanmodninger til projekter fra lodsejere, og efter seneste drøftelse på ENT-møde har forvaltningen fulgt den givne anbefaling og sat arbejdet med Grøn Trepert i en afventende position.

På nuværende tidspunkt, foreligger der ingen projekter i den dynamiske omlægningsplan for Fanø Kommune. Omlægningsplanen er vedlagt som bilag 2.

Da omlægningsplanen for Fanø ikke indeholder projekter, er det vurderingen, at den ikke behøver godkendelse af Byrådet. Planen kan således principvedtages af Erhvervs-, natur- og teknikudvalget.

Kommunens indsats vedrørende Grøn Trepert

Efter seneste drøftelse på ENT-møde, har forvaltningen fulgt udvalgets anbefaling og midlertidigt indstillet arbejdet med Grøn Trepert.

Inden dette blev aktuelt, igangsatte forvaltningen - i forlængelse af dialogmødet med lodsejerne - enkelte stikprøver af jordbundsforhold langs hele østkysten. Formålet var at skabe mere viden for både lodsejere og forvaltningen i dialogen om afgift og mulige projekter i sårbare naturområder. Undersøgelserne blev udført med lodsejernes accept, og har til hensigt at styrke grundlaget for fremtidige beslutninger, samt kunne dokumentere, hvis der skal tages initiativ til en egentlig forundersøgelse.

Stikprøverne er udført af WSP, som udpegede udtagingsområderne blandt de lodsejere, der udviste positiv interesse ved dialogmødet for en eventuel forundersøgelse. WSP har efterfølgende foretaget jordprøver, analyseret materialet og bearbejdet resultaterne. Analysen viser, at der forekommer tørv i jorden. Se bilag 3 for WSP's dokumentation.

Det er stadig uvist, om lavbundsprojekter kan gavne eller potentielt skade den eksisterende natur på Fanøs østkyst, og om arealerne allerede er vådgjorte, hvilket i så fald ville gøre et projekt overflødig. Disse forhold kan kun afklares gennem en forundersøgelse. Forvaltningen afventer på nuværende tidspunkt, at der kommer flere informationer ud om 'modellen' fra styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, som kan afklare hvordan lodsejerne er stillet overfor en afgift.

Forvaltningen har arbejdet med Grøn Trepert med en undersøgende og forsigtig tilgang, da vi er opmærksomme på øens særlige forhold. Forvaltningens arbejde med Grøn Trepert er aktuelt i en afventende fase, hvor f.eks. lodsejere har

mulighed for at melde frivillige projekter ind eller ønsker om igangsætning af forundersøgelse.

Forvaltningen har imidlertid behov for udvalgets stillingtagen til om arbejdet med principvedtagelsen af omlægningsplanen, der ikke indeholder projekter skal indstilles, om arbejdet skal genoptages mere aktivt - f.eks. med henblik på at gennemføre forundersøgelser, eller indtil videre skal forblive afventende.

Lovgrundlag, planer og politikker

Den lokale organisering af omlægningsindsatsen er aftalebaseret og udmøntes ikke i love og bekendtgørelser.

- Rammeaftale mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark af 13. december 2024
- Aftale om et Grønt Danmark af 24. juni 2024. Aftale mellem regeringen, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevarerforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening.
- Aftale om Implementering af et Grønt Danmark af 18. november 2024. Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre.
- Udkast til genbesøg af vandområdeplanerne 2021-2027. Planudkastet fastlægger det indsatsbehov for kvælstof, som omlægnings-planerne skal levere på.

Økonomiske konsekvenser

Hvis der gennemføres en forundersøgelse, forventes finansieringen at ske via Klima-lavbundspuljen gennem ansøgning. Forvaltningens rådgivere vurderer, at der sandsynligvis kan søges midler til en ekstern tovholder, hvilket vil lette forvaltningens arbejdsbyrde. Kommunen vil dog fortsat være projektansvarlig og deltage aktivt i koordinering samt fremtidige lodsejermøder, hvilket vil kræve ressourcer fra forvaltningen.

Princip vedtagelse af omlægningsplanen har ingen økonomiske konsekvenser.

Beslutningsproces

Erhvervs-, natur- og teknikudvalg

Indstilling

Direktionen indstiller at udvalget

1. principvedtager omlægningsplanen, som på nuværende tidspunkt ikke indeholder projekter indenfor kommunens afgrænsning
2. drøfter og beslutter kommunens videre indsats med Grøn Trepert, herunder om der bør igangsættes forundersøgelser af, hvorvidt lavbundsprojekter på Fanøs østkyst kan realiseres.

Aktuel beslutning på Erhvervs-, natur- og teknikudvalget 2022-2025 24-11-2025

Udvalget besluttede

1. at principgodkende omlægningsplanen.
2. at forvaltningen i dialog med Naturstyrelsen Bålvandshuk, afsøger muligheden for at gennemføre forundersøgelser blandt de lodsejere, som har tilkendegivet, at man gerne medvirker hertil, idet det forudsættes at Naturstyrelsen forestår udførelsen af undersøgelse.

Bilag

Bilag 1 - Resumé af dialogmøde d. 17 september 2025

Bilag 2 - Omlægningsplan, Fanø

Bilag 3 - Kulstofprøvetagning WSP

Bilag 3.1 - Kulstofprøvetagning - analyseresultater

Punkt 5: Beslutning: Genopførelse af trolden Anker Drømmefanger

S2025-2280

Indledning

Forvaltningen har fået en henvendelse fra en repræsentant for kunster Thomas Dambo, og har på den baggrund været i dialog angående genopførelse af trolden Anker Drømmefanger. Der er fra kunstnerens side et stort ønske om, at trolden bliver genopført.

Kunstneren ønskede oprindeligt at trolden skulle placeres et sted, hvor den både var gemt og samtidig i et kuperet landskab omgivet af natur, og med mulighed for at den kunne se havet. På den baggrund blev der arbejdet på en placering af trolden i Fanø Klitplantage, i den del der er ejet af Naturstyrelsen.

En placering på dette sted krævede to tilladelser: Både en landzonetilladelse og en dispensation fra skovloven. Begge tilladelser blev meddelt, og begge tilladelser blev påklaget af Danmarks Naturfredningsforening ved klagenævnet. Dog har Fanø Kommune fået medhold i den tilladelse til landzonetilladelse, som kommunen meddelte. Men den tilladelse, herunder dispensation fra skovloven som ejer skoven, i dette tilfælde Naturstyrelsen, er hjemsendt til fornyet behandling.

Forholdet vedr. placering i skoven ville derfor kræve, at dispensation fra skovloven blev genbehandlet, med mulighed for at påtaleberettiget organisationer ville kunne påklage en ny afgørelse. Kommunen oplyser samtidig, at der foreligger en reel risiko for at den meddelt landzonetilladelse udløber, før der er meddelt en dispensation fra skovloven, og at en ny dispensation fra skovloven også kan påklages.

Fra kunstnerens side er man villig til at gå på kompromis med forskellige kriterier, der tidligere skulle være opfyldt forud for en placering af trolden.

Kunstneren oplyser, at "Det skal være i naturen og ikke alt for tæt på bygninger/menneskeskabte elementer. Det kan eksempelvis godt være i nærheden af skovlegepladsen, men ikke på selve skovlegepladsen da han ikke må forveksles med et legeredskab. Dog er det vigtigt at der er nogle ordentlige adgangsforhold, parkering relativt tæt på mv. Det er også vigtigt at der ikke er nogle direkte naboer, som vil kunne blive generet af de mange besøgende"

Trolden er idag placeret på Vangled 32 hvor troldehovedet ligger, mens ekstremiteter ligger ved materielgården. Dog er torso gået tabt i forbindelse med nedtagning. Der skal derfor nykonstrueres en ny torso ved en genopførelse.

Sagsfremstilling

Kunstneren og dennes repræsentant peger på, at følgende placeringer kunne være relevante for en genopførelse:

- Ved Kikkebjerg
- Torps Skov.
- Den lille skov bagved skolen.
- En alternativ placering i plantagen som DN kan gå med til.

Forvaltningen kan oplyse, at man ikke har modtaget en reel ansøgning om placering på de nævnte steder, og at der skal foretages en vurdering af de bindinger og evt. udfordringer, der kan knytte sig til de forskellige placeringer. I forvaltningens vurdering af de forskellige placeringer skal der indgå relation til både ejerforhold, adgangsforhold, naturbeskyttelsesloven og skovloven, ligesom det skal vurderes, hvordan man kan skabe adgang til stedet i forbindelse med selve byggearbejdet.

Lovgrundlag, planer og politikker

Planloven

Økonomiske konsekvenser

Genopførelse af trolden kan foretages for mellem 115.000-130.000 kr. ekskl. moms, ifølge de oplysninger kommunen har modtaget fra kunstneren. Derudover kommer der udgifter til forsikring og materialer. Samtidig skal der afsættes ressourcer til transport af materiale og de resterende dele af kroppen, til den ønskede placering. Ligeledes skal der meddeles en landzonetilladelse samt udarbejdes en aftale om fremtidige forpligtigelse af vedligehold m.m. med lodsejer.

Beslutningsproces

Erhvervs-, natur og teknikudvalget

Indstilling

Direktionen indstiller, at udvalget træffer afgørelse om:

1. hvorvidt projektet skal fremmes, herunder at der afsættes ressourcer til opførelsen.
2. hvorvidt forvaltningen i givet fald bemyndiges til at godkende en konkret placering

Aktuel beslutning på Erhvervs-, natur- og teknikudvalget 2022-2025 24-11-2025

Udvalget besluttede, ikke at fremme projektet yderligere i kommunalt regi, idet man dog var positive over for en genopstilling under forudsætningen af at genopstilling og drift kan ske baseret på en frivillig indsats, herunder i foreningsregi.

Bilag

Tilbud fra kunstner

Punkt 6: Drøftelse: Input til arbejdet med ny spildevandsplan

S2024-966

Indledning

Fanø Kommune og Fanø Vand er i færd med at udarbejde Fanø Kommunes Spildevandsplan for 2025-2034. Der pågår et arbejde med at udpege de oplande, der i planperioden skal spildevandskloakeres af Fanø Vand. Ved endelig fastlæggelse heraf kan spildevandsplanen færdiggøres, og miljøvurderes.

I forbindelse med udarbejdelsen af spildevandsplanen er Danmarks Naturfredningsforening (DN) blevet inddraget i processen, herunder i drøftelse af planlagte spildevandsoplande. DN har i den forbindelse peget på, at der af miljøhensyn bør spildevandskloakeres ca. 60 sommerhuse om året mod de ca. 30, der hidtil har været kloakeret årligt.

Da spørgsmålet om anlægstakten har væsentlig betydning for udpegning af oplande, forelægger forvaltningen hermed spørgsmålet om eventuel forøgelse af anlægstakten til udvalgets drøftelse, inden et konkret udkast forelægges til behandling.

Sagsfremstilling

Der er knapt 3.000 sommerhuse på Fanø, hvoraf ca. 2.010 sommerhuse er ukloakerede. Størstedelen af de ukloakerede sommerhuse har privatejede bundfældningstanke, hvor spildevandet bundfældes og renses, inden det nedsiver i jorden, hvor det renses yderligere i jordmatricen.

Tidligere naturundersøgelser har vist tegn på, at dele af Fanøs natur er negativt påvirket af utilstrækkelig tilbageholdelse af næringsstoffer (fosfor og kvælstof) i disse anlæg.

Et bundfældningsanlæg kan, hvis det er etableret korrekt - herunder er etableret hvor nedsivningsforholdene er gunstige - samt driftes løbende, være en udmærket renseløsning i det åbne land. En kendt problematik på Fanø er dog, at der i flere områder forekommer relativt højtstående grundvand, som kan forringe den ønskede rensning af spildevandet. Når spildevandet fra bundfældningsanlægget/sivedrænene siver gennem jordlagene, fungerer jorden som et naturligt filter, der fjerner forurenende stoffer, og mikroorganismer i jorden nedbryder organisk materiale. Hvis afstanden til grundvandet er for kort, er der ikke tilstrækkelig tid og plads til, at disse processer kan finde sted effektivt.

Den nuværende spildevandsstrategi på Fanø er, at spildevandskloakere de ukloakerede sommerhusområder, der er udpeget i spildevandsplanen. Ud fra et miljøhensyn anses dette som den foretrukne løsning, idet spildevandet i mindre grad belaster miljøet og naturen.

Der er i arbejdet med den nye spildevandsplan udpeget forslag til nye oplande, der skal spildevandskloakeres indenfor planperioden. Udpegningen af disse planoplande baserer sig bl.a. på at spildevandskloakere der, hvor:

- Der er værdifulde natur- og miljøforhold at værne om, og herunder at forbedre - der henvises til vedlagte bilag 4 for Naturfaglig prioritering af planoplande.
- Der er ønsker om badevandskvalitet.
- Nedsivningsforholdene for bundfældningstankene vurderes ugunstige, fx i områder med højtstående grundvandsspejl jf. HIP.
- Sommerhusgrundene ligger indenfor 25 meters zonen til et vandløb/grøft.
- Det er anlægsteknisk muligt/rentabelt at kloakere.

Fanø Vand A/S varetager spildevandskloakeringen af de ukloakerede sommerhuse, og kan med den nuværende investeringsramme kloakere ca. 30 forbrugssteder (sommerhuse og helårsboliger) årligt.

Danmarks Naturfredningsforening har stillet spørgsmål ved den nuværende anlægstakt, og er bekymret for at naturen på baggrund heraf, vil lide mere last end den allerede gør. DN ser gerne, at der spildevandskloakeres dobbelt så mange sommerhuse om året, d.v.s. kloakering af ca. 60 forbrugssteder årligt.

Fastholdelse af den hidtidige implementeringstakt i spildevandsplanperioden 2025-2034, d.v.s. kloakering af ca. 30 sommerhuse om året, medfører kloakering af ca. 330 sommerhuse over den 10-årige planperiode. Øges anlægstakten til 60 sommerhuse om året, vil det tage blot 5-6 år at spildevandskloakere de ca. 330 ejendomme, og spildevandskloakere ca. 600 sommerhuse over den 10 årige planperiode.

En højere anlægstakt medfører, at den variable vandafledningsafgift forøges, idet der er et lovfastsat loft over, hvor meget spildevandsselskaberne må opkræve hos den enkelte grundejer for kloakering. I 2025 er vandafledningsafgiften pr. m³ for spildevand 40 kr. ekskl. moms (50 kr. inkl. moms). Såfremt der spildevandskloakeres 60 sommerhuse om året, vil der overslagsmæssigt ske en stigning i vandafledningsafgiften på 1,64 kr. pr. år. Efter en 10-årig periode med kloakering af 60 sommerhuse pr. år, vil stigningen være 16,43 kr. pr. m³, svarende til en samlet takst på 56,43 kr. pr. år ekskl. moms (70,54 kr. inkl. moms). I år 50 vil stigningen være på 82,17 kr. svarende til 122,17 kr. pr. m³ ekskl. moms (152,71 inkl. moms). Udgiften til at spildevandskloakere de ukloakerede sommerhuse vil blive pålagt som en øget vandafledningsafgift for alle, der har en ejendom på Fanø - uagtet om de er fastboende eller sommerhusejer.

Lovgrundlag, planer og politikker

Miljøbeskyttelsesloven

Spildevandsbekendtgørelsen

Økonomiske konsekvenser

Ingen direkte for kommunen idet spildevandstekniske anlæg anlægges og driftes af kommunens forsyningsselskab. Hermed finansieres udgifter af brugertakster.

Beslutningsproces

Erhvervs-, natur- og teknikudvalget

Indstilling

Direktionen indstiller, at udvalget drøfter og tilkendegiver eventuel præference for anlægstakten for den nye spildevandsplan, f.eks. på 30 eller 60 sommerhuse pr. år.

Aktuel beslutning på Erhvervs-, natur- og teknikudvalget 2022-2025 24-11-2025

Udvalget tilkendegav, at man var indstillet på størst mulig anlægstakt under hensyntagen til det enhver tid gældende prisloft.

Punkt 7: Orientering: Kommunernes Skoletrafiktest 2025

S2025-2491

Indledning

Rådet for Sikker Trafik har gennemført Kommunernes Skoletrafiktest 2025, og har sendt resultaterne for Fanø samt 2 anbefalinger for det fremtidige arbejde med trafikundervisning. Dette forelægges til udvalgets orientering.

Sagsfremstilling

Kommunernes Skoletrafiktest er en årlig måling af, hvordan det går med grundskolernes trafikundervisning i Danmark. Testen undersøger, om alle grundskoler (folkeskoler, friskoler og privatskoler) gennemfører den obligatoriske trafikundervisning, jf. Børne- og Undervisningsministeriets Fælles Mål for Færdselslære. Fanø kommune, som kun har en grundskole - Fanø Skole - har i år fået 782 point i Kommunernes Skoletrafiktest, hvilket placerer Fanø på en 21. plads over landets kommuner.

Undersøgelsen viser at alle klassetrin på Fanø Skole har gennemført den obligatoriske trafikundervisning.

- 1. klassetrin har gennemført Rådet for Sikkertrafiks gåprøve. (gennemført i 0. eller 1. klasse)
- 3. klassetrin har gennemført Rådet for Sikkertrafiks "Den lille Cyklistprøve" (gennemført i 2. eller 3. klasse)
- 6. klassetrin har gennemført Rådet for Sikkertrafiks cyklistprøve. (gennemført i 5. eller 6. klasse)
- 9. klassetrin har gennemført Rådet for Sikkertrafiks "360 grader" - undervisning i risikofaktorer. (gennemført i 8. eller 9. klasse)
- 9. klassetrin har haft besøg af Sikker Trafik LIVE

Fanø Skole har udpeget en færdselstrafiklærer, og skolen har en nedskrevet trafikpolitik, hvori der står på hvilke klassetrin, der er trafikundervisning.

For at styrke trafikundervisningen i Fanø kommune anbefaler Rådet for Sikker Trafik at vi sætte fokus på de 2 nedenstående punkter:

1. Styrke samarbejdet og dele erfaringer ved at invitere til netværksmøder, evt. sammen med nabokommuner. Dette kan udløse 65 point.

Da Fanø kun har én folkeskole med én færdselskontaktlærer giver det ingen værdi at lave kommuneinterne netværksmøder. Færdselskontaktlæreren har dog samarbejde med tilsvarende lærere i Esbjerg, hvorfor dette fra 2026 formaliseres som netværksmøder med folkeskoler i Esbjerg.

2. Udarbejde en trafikikkerhedsplan hvor det fremgår, at Fanø Skole skal gennemføre trafikundervisning på de forskellige klassetrin. Dette kan udløse 75 point.

Trafikundervisningen gennemføres allerede, men kommunen har ingen trafikikkerhedsplan, hvori dette formelt kan "kræves" af skolen. Dog indikerer Rådet for Sikker Trafik, at det også kan fordres i f.eks. en mobilitetsplan. Forvaltningen har derfor tilføjet dette i kommunens nye Mobilitets- og infrastrukturstrategi.

Lovgrundlag, planer og politikker

Børne- og Undervisningsministeriets Fælles Mål for Færdselslære

Økonomiske konsekvenser

Det har ingen økonomiske konsekvenser.

Beslutningsproces

Erhvervs-, natur- og teknikudvalget

Indstilling

Direktionen indstiller, at informationen tages til efterretning.

Aktuel beslutning på Erhvervs-, natur- og teknikudvalget 2022-2025 24-11-2025

Godkendt.

Bilag

Fanø Kommune. Resultater. Kommunernes Skoletrafiktest 2025

Fanø Kommune. anbefalinger. Kommunernes Skoletrafiktest 2025

Punkt 8: Meddelelser

S2023-73

Indledning

Sager til efterretning

Sagsfremstilling

Orientering fra udvalgsformanden:

Orientering fra udvalgsmedlemmerne:

Orientering fra forvaltningen:

Lovgrundlag, planer og politikker

Styrelsesloven

Beslutningsproces

24.11.2025 Erhvervs-, natur- og teknikudvalget

Indstilling

Til efterretning

Aktuel beslutning på Erhvervs-, natur- og teknikudvalget 2022-2025 24-11-2025

Meddelelser fra udvalgsformanden

- Orientering om at Klimatilpasningsforum er flyttet til 16. december 2025.

Meddelelser fra forvaltningen

- Orientering om muligt projekt med udvidelse af Ungehuset.
- Orientering om henvendelse fra Fanø Trim om udvidelse af fysiske faciliteter ved Fanø Hallen.

Punkt 9: Godkendelse af beslutninger

S2023-233

Indstilling

Godkendes

Aktuel beslutning på Erhvervs-, natur- og teknikudvalget 2022-2025 24-11-2025

Godkendt.